

EDUCAREA SIMȚULUI ESTETIC PRIN CREAȚII PLASTICE

Profesor învățământ primar, PAVEL AURELIA,
Școala Gimnazială Nr. 24, „Ion Jalea”, Constanța

Copilul trebuie învățat să perceapă frumusețea din natură. De asemenea, el trebuie îndrumat să aprecieze frumosul creat de semenii lui și să-l respecte.

Învățătorul trebuie să intervină în formarea preferințelor estetice și artistice ale elevilor prin atragerea acestora spre forme de activitate artistică pe măsura particularităților de vârstă și individuale. Prin desen, pictură, modelaj să-i dezvolte capacitatea de a se exprima liber, să-i stimuleze creativitatea încă din clasele primare.

Câteva **modalități** de educație estetică constau în :

-prezentarea în orele de desen a câtor mai multe albume, diapozitive cu reproduceri de artă ale marilor creatori români și străini, promovând la nivelul înțelegerii lor valorile artistice;

-organizarea unor expoziții cu lucrările elevilor, având grijă de modul de prezentare al lucrărilor. Discutarea lucrărilor, cu scoaterea în evidență a părților valoroase, dar și a celor mai puțin reușite;

-organizarea vizitelor la muzee și galerii de artă;

-vizionarea unor emisiuni cu caracter artistic de la televizor, a filmelor documentare cu tematică din artele plastice, a spectacolelor teatrului de păpuși etc.

Învățătorul dispune de o bogată tehnologie didactică din care poate alege metode, procedee și mijloace tehnico-vizuale adecvate cum ar fi: povestiri, citirea expresivă a unor texte literare, poezii, fabule, prezentări ppt., filme cu ajutorul cărora să facă prezente memoriei și afectivității elevilor anumite imagini artistice .

Prezentăm în continuare câteva modalități prin care putem dezvolta simțul estetic al elevilor cu ajutorul expresivității culorii. Folosind „Exercițiul-joc”, exemplificăm cu aplicarea acestuia la câteva teme plastice studiate în clasele I-IV.

EXERCITIUL- JOC este metoda prin care elevii dobândesc deprinderea de a deschide sau a închide o culoare, de a amesteca progresiv culorile, de a vibra o pată de culoare, de a învăța să obțină nuanțe și tonuri prin amestecuri fizice de culori. Jocul pune elevul în situația de a avea spirit de inițiativă, voință, fantezie, spontanietate și de a-și afirma personalitatea. De asemenea, lucrând în perechi sau pe echipe, sunt stimulați și li se dezvoltă spiritul de competiție.

Culori primare, culori binare

Culorile primare sau fundamentale (roșu, galben, albastru) stau la baza obținerii tuturor celorlalte culori. Amestecate fizic, două câte două, în diferite proporții, se obțin culorile binare de gradul I (oranj, verde, violet).

Teme de lucru:

Elevii vor lucra în perechi și vor rezolva sarcinile de lucru. După rezolvarea cerinței, vor schimba perechea. „**Ghicește și desenează!**”. Pe foi de hârtie vor dezlega ghicitorile, desenând și colorând corespunzător imaginile (unul desenează, altul colorează). La expirarea timpului rezervat îndeplinirii sarcinii, vor ridica desenele. Se vor analiza.

Pentru culoarea roșie : (Cireșele)	„Câte două prin frunzare Umplu pomul de culoare; Le privești și-ndată vrei Ca să ți le pui cercei	- Ba eu, zice nu știu cine, Vreau să le mânânc mai bine.. -Că sunt bune, ai dreptate, Nu uita că-s nespălate!”
--	--	---

Pentru culoare galbenă : (Soarele)	„Umblă roata cea de pară Toată ziua peste țară.”
--	---

Pentru culoarea albastră : ”Pe câmpii scăldate-n rouă	Să îmi spuneți ce culoare
--	---------------------------

(Albăstrele) Ies la soare albăstrele Au aceste buchețele?"

Culori **binare**. „**Ce s-a întâmplat cu culoarea mea?**” Fiecare pereche va primi un disc rotund. Un elev va pune o culoare primară, celălalt o altă culoare primară. Vor spune ce culoare binară s-a obținut prin amestecul celor două.

Nuanțele și nuanțarea

Nuanța reprezintă amestecul fizic între două culori vecine din cercul cromatic, una primară și vecina binară, în cantități diferite. Numele nuanței obținute este dat de culoarea folosită la amestec în cantitate mai mare, iar procedeul se numește nuanțare.

Pentru înțelegerea acestor noțiuni se pune accent pe observarea modului cum sunt așezate culorile în steaua culorilor și pe cercul cromatic.

Nuanțele oranjului-galben, dar și nuanțele galbenului-oranj sunt obținute amestecând gradat aceste culori ; la fel nuanțele de la roșu la oranj ca și de la oranj la roșu; de la verde la galben, de la albastru la verde; de la violet la albastru, de la roșu la violet.

Elevii vor observa practic, diversitatea de rezultate ale amestecului dintre două culori vecine, lucrând în perechi câte doi pe aceeași planșă. Subiecte: *Răsărit de soare, La plajă, Marea, La munte.*

Modelarea culorilor- este o tehnică prin care redarea luminii și a umbrei, a formelor obiectelor, a senzației de volum se obțin prin introducerea în culoare a unei cantități de alb spre zona de lumină și a unei cantități de negru în partea din umbră.

Amestecul fizic al unei culori cu diferite cantități de alb dă naștere **tonurilor** deschise ale acestei culori; amestecul fizic al unei culori cu negru în diferite proporții dă naștere **tonurilor** închise ale acestei culori.

Exerciții de obținere a tonurilor deschise și închise ale unei culori, degradeurile culorii obținute sub această formă se pot aplica în compoziții libere cu subiectele: *Valurile mării, În pădure, Ogoare de toamnă.*

Teme de lucru:

„**Să înmulțim culorile!**” Elevii vor lucra în perechi pe un desen dat: *Rozeta, Covorașul, Fluturașul, Melcul.* Fiecare dintre ei va modela culoarea, încercând să o închidă sau deschidă (după cerință), mai mult decât colegul său, folosind alb sau negru. După terminarea sarcinii, se schimbă perechea. În final se analizează rezultatele cu toată clasa.

Dominanta cromatică-este o altă temă plastică ce se poate realiza cu ușurință în ciclul primar. „Alegerea dominantei este primul pas în organizarea compoziției de culoare și, în același timp, precizarea unei atitudini **estetice și afective**.”(C. Demetrescu)

Dominantă cromatică reprezintă culoarea sau ansamblul de culori care ocupă cea mai mare întindere într-un spațiu plastic ce dă tonalitatea lucrării plastice (dominantă de roșu, dominantă de albastru, dominantă culorilor calde sau cea dată de folosirea culorilor reci etc.).

Se pot realiza diferite teme în care spațiul plastic să pună în evidență dominantă de culoare, expresivitatea ei: *Răsăritul* (dominantă caldă de roșu și oranj), *Toamna în parc* (dominantă caldă de oranj și galben), *Pădurea de brazi* (dominantă de verde), *Palatul de cleștar* (dominantă rece de albastru și violet).

Teme de lucru:

„**Ce a greșit pictorul!**” Elevii vor primi un desen cu imagini greșit desenate și colorate.Vor privi cu atenție planșa dată, vor tăia culoarea sau desenul greșit și vor desena și colora corect pe o altă planșă. Se lucrează în perechi, după fiecare sarcină, schimbându-se colegul. În final se analizează desenul obținut.

Lecțiile de la toate disciplinele de învățământ prin exploatarea valențelor emoțional - artistice duc la dezvoltarea sensibilității elevilor către frumos.

Prin orele de educație plastică trebuie să le educăm elevilor în egală măsură disciplina conștientă, spiritul de observație, atenția, gândirea, imaginația, spiritul de inițiativă și să contribuim la înrădăcinarea în conștiința lor a faptului că omul trebuie să se înconjoare de frumos.

BIBLIOGRAFIE:

Constantinescu, Paul- **Să vorbim despre culori**, Editura Ion Creangă, București, 1986

Drăghicescu, Silvia, Drăghicescu Florența- **Educație plastică, ghid metodic**, Editura Aramis, București, 2007

Demetrescu, Camelian- **Culoarea, suflet și retină**, Editura Meridiane, București, 1965

Oprea, Crenguța-Lăcrămioara-**Strategii didactice interactive**, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2007